

Αθήνα, 1 Σεπτεμβρίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την κα Υπουργό Πολιτισμού

Θέμα: «Ολοκλήρωση της ανάδειξης και αποκατάστασης του Ρωμαϊκού Σταδίου Πατρών και ενοποίηση των αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της πόλης»

Το Ρωμαϊκό Στάδιο (Αμφιθέατρο) Πατρών αποτελεί ένα εμβληματικό μνημείο που κοσμούσε το κέντρο της ρωμαϊκής Πάτρας. Περικλείεται από τις οδούς Καραϊσκάκη, Παντανάσσης, Αγίου Γεωργίου και Ερισσού και έχει επίμηκες σχήμα και τα μεγαλειώδη ερείπιά του είναι ορατά σήμερα επί της οδού Ηφαίστου. Η κατασκευή του σταδίου στο τελευταίο τέταρτο του 1ου αιώνα μ.Χ., την εποχή του αυτοκράτορα Δομιτιανού, σχετίζεται με τον εορτασμό της εκατονταετηρίδας της Πάτρας ως ρωμαϊκή αποικία. Στο στάδιο γίνονταν αθλητικοί αγώνες (Καισάρεια) και αγώνες μονομάχων.

Σύμφωνα με απαντήσεις του υπουργείου Πολιτισμού (ΥΠΠΟ) σε προγενέστερες κοινοβουλευτικές ερωτήσεις, μετά τον εντοπισμό του μνημείου και της απαρχής της αποκάλυψής του στη διάρκεια σωστικών ανασκαφών στη δεκαετία του 1970, το 1984 κηρύχθηκε απαλλοτριωτέα η περιοχή που περικλείεται από της οδούς Καραϊσκάκη, Παντανάσσης, Αγίου Γεωργίου και Ερισσού, με την απόφαση αυτή να ανακαλείται εν μέρει το 1988 σε κάποια ακίνητα επί των οδών Καραϊσκάκη, Γεροκωστοπούλου, Αλ. Υψηλάντου, Ερισσού, Ηφαίστου, Παντανάσσης, Αγίου Γεωργίου και Πατρέως.

Στη συνέχεια, στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ εγκρίθηκε το 2007 και υλοποιήθηκε η «Μελέτη Ανάδειξης – Ανάπλασης του Ρωμαϊκού Αμφιθεάτρου Πατρών» που αφορούσε στο καλύτερα σωζόμενο τμήμα του που περικλείεται από της οδούς Πατρέως, Αγίου Γεωργίου, Γεροκωστοπούλου και Ηφαίστου, με πρόβλεψη για τη σταδιακή κατεδάφιση των απαλλοτριωμένων ακινήτων, την απομάκρυνση των υλικών κατεδάφισης και την αποχωμάτωση για την αποκάλυψη του μνημείου, καθώς και για τη διαμόρφωση τμήματος του μνημείου ως επισκέψιμου χώρου.

Σύμφωνα πάντα με το ΥΠΠΟ, το 2012 εγκρίθηκε το «Γενικό σχέδιο αποκάλυψης και ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου Ρωμαϊκού Αμφιθεάτρου – Σταδίου», όπου οριζόταν η κατάρτιση από τη νυν Εφορεία Αρχαιοτήτων Αχαΐας προγράμματος κατεδαφίσεων, προγραμματισμός διενέργειας δοκιμαστικών τομών στα εν λόγω ακίνητα και κατάρτιση προγράμματος απαλλοτριώσεων των ακινήτων που βρίσκονται μέσα στο περίγραμμα του μνημείου. Την ίδια χρονιά και το 2013 εγκρίθηκαν με γνωμοδοτήσεις του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (ΚΑΣ) Α' και Β' Φάση του «Γενικού Σχεδίου αποκάλυψης και ανάδειξης» της οποίας μεταξύ άλλων προβλέπονταν κατεδαφίσεις έντεκα (11) ακινήτων και η απαλλοτρίωση ή απευθείας εξαγορά τεσσάρων (4) ακινήτων. Το 2014 εγκρίθηκε από το ΚΑΣ η μελέτη δομικής αποκατάστασης της ανεσκαμμένης ανατολικής μακράς πλευράς του μνημείου.

Σε απάντησή της της τη Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, τον Μάιο του 2015, η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Νοτίου Ιονίου ανέφερε συνοπτικά ότι στη συγκεκριμένη περιοχή εντάσσονται οι σκάλες των οδών Γεροκωστοπούλου και Πατρέως, ιστορικά διατηρητέα μνημεία και το διατηρητέο κτίριο της οδού Παντανάσσης 89 και Αλ. Υψηλάντου, επισημαίνοντας ότι πρόκειται «για μια ευαίσθητη αρχιτεκτονικά, πολεοδομικά και ιστορικά περιοχή, που αποτελεί συνδυαστικό “αστικό κρίκο” μεταξύ της άνω και κάτω πόλης, που στο μεγαλύτερο μέρος της διαμορφώθηκαν πολεοδομικά από το σχέδιο του Σ. Βούλγαρη».

Επιπλέον, σε απάντηση του ΥΠΠΟ με ημερομηνία 13/01/2016 σε κοινοβουλευτική ερώτηση αναφέρεται ότι το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (ΤΑΠ) δεν είχε έως τότε εκπονήσει μελέτη για την ενοποίηση των αρχαιολογικών μνημείων της Πάτρας.

Της 28 Σεπτεμβρίου 2023 έγιναν από την υπουργό Πολιτισμού κα Μενδώνη τα εγκαίνια του έργου αποκατάστασης και ανάδειξης του Ρωμαϊκού Σταδίου της Πάτρας. Προσπερνώντας το γεγονός ότι σύμφωνα με έγγραφο της 05/03/2020 του ΥΠΠΟ που υπογράφει η ίδια η υπουργός, το έργο θα έπρεπε να έχει παραδοθεί ένα χρόνο νωρίτερα, της 26/09/2022, στην ομιλία της αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «μένουν και της απαλλοτριώσεις, οι οποίες πρέπει να γίνουν, προκειμένου το μεγαλύτερο δυνατό μέρος του συγκεκριμένου μνημείου να αναδειχθεί και να αποδοθεί στην πόλη». Επεσήμανε δε ότι «ήδη η Εφορεία Αρχαιοτήτων έχει συνεννοηθεί με τον Δήμο για την κατεδάφιση τεσσάρων ακινήτων και εμείς θα επιδιώξουμε να προχωρήσουν οι απαλλοτριώσεις και των άλλων αναγκαίων κτιρίων, προκειμένου να ανακτηθεί για την πόλη το Ρωμαϊκό Στάδιο».

Επειδή, παρά τη μερική ανάδειξη και αποκατάσταση του Ρωμαϊκού Σταδίου της Πάτρας, η ολοκλήρωση φαίνεται να συναντά εμπόδια, που μάλλον σχετίζονται με της απαλλοτριώσεις και της κατεδαφίσεις ακινήτων.

Επειδή, η καθυστέρηση της ολοκλήρωσης της ανάδειξης και αποκατάστασης αυτού του εμβληματικού μνημείου της Πάτρας, επηρεάζει την πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της πόλης.

Επειδή, το Ρωμαϊκό Στάδιο και το γειτονικό Ρωμαϊκό Ωδείο συναρθρώνουν έναν ενιαίο αρχαιολογικό χώρο στο κέντρο της σύγχρονης πόλης, στον οποίο πρέπει να περιληφθεί και το Κάστρο.

Επειδή, η πεζοδρόμηση στην Κάτω πόλη και τώρα η συνέχειά της στην Άνω πόλη, είχε ως στόχο να δημιουργήσει έναν ιστορικό περίπατο από το λιμάνι της το Ρωμαϊκό Στάδιο, το Ρωμαϊκό Ωδείο και από εκεί στο Κάστρο με σκοπό τη διασύνδεσή της και αυτό από την πλευρά του Δήμου έχει εν πολλοίς υλοποιηθεί – η μία πεζοδρομημένη πρόσβαση της τα επάνω είναι η οδός Γεροκωστοπούλου που συνεχίζει στην οδό Παντοκράτορος (δηλαδή πίσω από το Ρωμαϊκό Ωδείο) και η άλλη η οδός Παντανάσσης, δηλαδή από της στενές πλευρές του Ρωμαϊκού Σταδίου.

Επειδή, στην πρόσφατη τελετή απόδοσης των αποκατεστημένων προμαχώνων του Κάστρου της Πάτρας, του νοτιοδυτικού ενετικού κυκλικού προμαχώνα και του νοτιοανατολικού οθωμανικού πολυγωνικού προμαχώνα, δεν υπήρξε καμιά αναφορά για την πρόοδο των έργων στο Ρωμαϊκό Στάδιο.

Επειδή, πολύς λόγος γίνεται για την έλευση της κρουαζιέρας στην Πάτρα και διά στόματος πρωθυπουργού για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Δυτικής Ελλάδας που μεγαλύτερη πόλη της είναι η Πάτρα.

Ερωτάται η αρμόδια υπουργός:

1. Ποια είναι η πρόοδος στις απαλλοτριώσεις και κατεδαφίσεις;
2. Υπάρχει πρόβλημα με τα απαλλοτριωμένα ακίνητα και πόσο ασφαλείς θα είναι οι κατεδαφίσεις για τα υπόλοιπα νεότερα ιστορικά μνημεία;
3. Τι προβλέπεται για τη δυτική μακρά πλευρά του Σταδίου;
4. Υπάρχει μελέτη και χρονοδιάγραμμα για την ενοποίηση με το Ρωμαϊκό Ωδείο;
5. Υπάρχει έστω και η πρόθεση για την εκπόνηση και υλοποίηση της ολιστικού σχεδίου ενοποίησης και ανάδειξης των αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων και τοποσήμων της Πάτρας της αρμόζει στην Τρίτη πόλη της Ελλάδας;

Ο ερωτών Βουλευτής

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας